

Učitel matematiky

Martina Bečvářová

X. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky a 21. letní škola z historie matematiky

Učitel matematiky, Vol. 9 (2001), No. 1, 57–60

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150878>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2001

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

počet hodin na rozšiřující učivo, které je specifické pro potřeby konkrétního studijního směru. Rozvržení učiva do jednotlivých ročníků je zcela v pravomoci školy, která si provede úpravy učebního plánu na základě potřeb studijního oboru. Všechny uvedené osnovy lze získat přímo ve Výzkumném ústavu odborného školství, Pod Stanicí 1144/2, 102 00 Praha 10.

František Procházka

X. SEMINÁŘ O FILOZOFICKÝCH OTÁZKÁCH

MATEMATIKY A FYZIKY

a

21. LETNÍ ŠKOLA Z HISTORIE MATEMATIKY

Ve dnech 21. – 24. 8. 2000 se ve Velkém Meziříčí uskutečnil již 10. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky. Seminář uspořádala komise pro vzdělávání učitelů matematiky a fyziky JČMF ve spolupráci s Gymnáziem Velké Meziříčí a Domovem mládeže Středního odborného učiliště zemědělského ve Velkém Meziříčí, hlavním organizátorem byl A. Trojánek. Semináře se zúčastnilo více než 80 osob (učitelé základních, středních a vysokých škol, několik postgraduálních studentů).

Účastníci semináře získali již v červnu tzv. předseminární brožuru, při prezentaci pak mnoho zajímavých materiálů o historii i současnosti pořádající školy; účastníci IX. semináře získali navíc i sborník přednášek *IX. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky*. V průběhu semináře měli možnost zakoupit si nové i starší sborníky edice *Dějiny matematiky*, časopis *Učitel matematiky* a publikace nakladatelství Prometheus.

Seminář byl slavnostně zahájen v pondělí 21. 8. v 16 hodin v krásné aule meziříčského gymnázia, kde účastníky přivítal ředitel školy A. Trojánek a místostarosta Velkého Meziříčí ing. Pravicový. Slavnostní zahájení ukončilo kulturní vystoupení studentů

školy pod vedením prof. Vrabcové. Následovaly přednášky *Od termodynamiky ke kvantům – 100 let Planckova vyzařovacího zákona* (P. Dub) a *Einsteinova relativita na přelomu století* (J. Podolský). Po večeři si účastníci prohlédli Velké Meziříčí z věže kostela.

V úterý vyslechli účastníci přednášky *Funkce – od hodnot v bodech k distribucím* (J. Šimša) a *Princip relativity v zrcadle věků* (J. Novotný). Po obědě proběhly přednášky *Diskrétní matematika ve 20. století* (E. Fuchs) a *UFO věčně zelené* (J. Grygar). Ve středu dopoledne byly přednášky *Počítače ve výuce matematiky* (L. Čechová, R. Plch) a *Historie standardního modelu* (J. Hořejší), odpoledne přednášel P. Cejnar na téma *Nelokalita v kvantové mechanice*. Pak následovala panelová diskuse na téma *Jak fyzika 20. století ovlivnila filozofické myšlení*, kterou uváděl J. Langer. V podvečer si zájemci prohlédli zámek. Po 20. hodině byl v aule gymnázia zahájen společenský večer.

Ve čtvrtek byl poslední půlden semináře zahájen přednáškou *Nelineární polorevoluce v mechanice* (J. Slavík). Po krátké přestávce a následné diskusi byl X. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky slavnostně ukončen.

Na seminář volně navázala 21. letní škola z historie matematiky, která se ve Velkém Meziříčí konala ve dnech 25. – 29. 8. Zúčastnilo se jí více než 60 osob. Připravilo ji Výzkumné centrum pro dějiny vědy a oborové rady postgraduálního studia *Obecné otázky matematiky a informatiky* při MFF UK v Praze a PřF MU v Brně; hlavními organizátory byli E. Fuchs a J. Bečvář. Při prezentaci získali účastníci monografii Karla Lepky: *Historie Fermatových kvocientů (Fermat – Lerch)*, v průběhu semináře měli možnost zakoupit si nové i starší sborníky edice *Dějiny matematiky*, časopis *Učitel matematiky* a další publikace. Hlavní program letní školy byl velmi bohatý, sestával se z těchto přednášek:

J. Baštinec: *Bastionové pevnosti*

M. Bečvářová: *Josef Smolík (1832–1915)*

M. Bečvářová: *Eukleidovy Základy včera, dnes a zítra*

Š. Bilová: *Teorie svazů do roku 1940*

J. Čižmár: *Začiatky modernej algebry na Slovensku (Š. Schwarz,*

M. Kolibiar, J. Jakubík)

- L. Demjančuková: *Čísla v mayské kultuře*
- J. Drábek: *Spojitosť a diskretnosť v matematice (Pohľad historický a filozofický)*
- P. Drábková: *Prof. Kössler inšpirovaný řeckou matematikou*
- H. Durnová: *Otazníky kolem algoritmů*
- H. Durnová: *Konference „Novembertagung“*
- J. Hora: *Rezultant polynomů*
- J. Hrdličková: *Vznik a vývoj přímkové geometrie*
- M. Kupčáková: *Prostorový tangram*
- K. Mačák: *Geometrické úlohy v Alquinově sbírce „Propositiones“ ad acuendos iuvenes*
- O. Moc: *Vývoj pojmu „funkce komplexní proměnné“*
- M. Novák: *Historie výuky analytické geometrie na vysokých školách v českých zemích*
- L. Purmová: *Spojité populační modely*
- R. Sikorová: *Logaritmické tabulky*
- G. Schuppener: *Několik poznámek o jezuitském aritmetickém rukopisu ze začátku 17. století*
- Z. Sklenáriková: *Emil Müller – posledný veľký deskriptivny geometer viedenskej geometrickej školy*
- E. Sobotová: *Goniometrie*
- P. Šišma: *Georg Hamel a Richard von Mises v Brně*
- M. Šmerek: *Metody řešení nelineárních rovnic*
- A. Šolcová: *Úvod do analytického umění*
- V. Vopravil: *Enigma*
- H. Vymazalová: *Staroegyptská matematika – ^ch^c úlohy v textech ze střední říše*
- W. Wieslaw: *Stare traktaty algebraiczne*
- W. Wieslaw: *Quadratura Circuli w XVI–XVII stuleciu*
- J. Zhouf: *Práce učitele matematiky se studenty talentovanými na matematiku*
- I. Zolotarev, K. Žitný: *Historický vývoj pojmu maticové funkce*
- K. Žitný, I. Zolotarev: *Důkazy Lebesgueovy věty o derivaci monotónní funkce (Příspěvek k dějinám diferenciálního počtu)*

T. Zuščák: *Neobvyklé řešení Apolloniovy úlohy v díle prof. Jana Sobotky*

Společenský večer se uskutečnil ve vinárně hotelu *Na Obecníku*.

Za úspěšný průběh semináře i letní školy je třeba poděkovat A. Trojánkovi, kolektivu Domova mládeže ve Velkém Meziříčí a studentům Střední hotelové školy ve Velkém Meziříčí.

Pátý seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách je plánován na srpen 2001. Zájemci si již nyní mohou napsat o přihlášku na adresu RNDr. Dag Hrubý, Gymnázium, A. K. Vítáka 452, 569 43 Jevíčko.

Vážnější zájemci o dějiny matematiky se mohou zúčastnit 22. letní školy *Historie matematiky*, která se bude konat koncem srpna 2001. Kontaktní adresa: doc. RNDr. Eduard Fuchs, CSc., Přírodovědecká fakulta MU, Janáčkovo nám. 2a, 662 95 Brno.

Martina Bečvářová

JUBILEJNÍ LETNÍ ŠKOLA

V prvním červencovém týdnu posledního roku dvacátého století se v Dobřichovicích u Prahy konala jubilejní desátá letní *Škola v přírodě*. Tak jako obvykle ožil areál mateřské školy odpoledne 1. července, s posledními účastníky našeho setkání jsme se rozloučili o čtyři dny později.

Účastníkům jsme nabídli tyto přednášky a semináře:

- * *Technické křivky na základních školách* (Alena Šarounová)
- * *Úlohy nikoli nejnudnější* (Emil Calda)
- * *Cvičení paměti ve výuce matematiky* (Marcela Miková)
- * *Geometrická pravděpodobnost* (Jiří Kosinka, Jan Krtička, Jiří Šrubař, Jana Trundová)
- * *Nejstarší „takykalkulačky“* (Jan Preclík)
- * *Lidé ve spárech statistiky a grafů* (Alena Šarounová)